

Masarykova univerzita v Brně
Filozofická fakulta
Ústav české literatury a knihovnictví
Kabinet informačních studií a knihovnictví

Kauza eObčanka

Seminární práce k předmětu Informační politika

Autoři

Marie Indráková

Romana Králová

Lucie Lindrová

Magdaléna Švancarová

Alžběta Šellengova

Brno

24. 10. 2013

ÚVOD	3
Vymezení problematiky	3
Perspektivy pohledu na elektronický občanský průkaz.....	6
Zhrnutie	11
Použité zdroje	12

ÚVOD

Elektronický občanský průkaz neboli eObčanka je nová forma osobního dokladu, který má sloužit k identifikaci občana v systémech eGovernmentu. V mnohých evropských zemích tento doklad již zcela nahradil starší "papírové" verze občanských průkazů a od roku 2007 je možné zaznamenat snahu zavést elektronickou identifikační kartu i v České Republice. Implementace nového typu osobního dokladu je důležitým tématem informační politiky, proto jsme se v naší práci zaměřili na to, jakým způsobem a s jakými výsledky zavádění probíhá v našem prostředí.

Vymezení problematiky

Elektronický občanský průkaz, tak jak je definován ve vládní Strategii Smart Administration, je jednoznačný elektronickou kartou občana vedenou jedním ze Základních registrů - Registrem občanů (ROB). Na základě Registru práv a povinností (RPP) jsou pak upravovány práva přístupu jednotlivých orgánů k informacím v elektronické kartě.¹ Slouží tedy nejen k identifikaci občana, ale i jako jakási vstupenka do informačních systémů veřejné správy.²

Přestože již v zákoně č. 328/1999 Sb. najdeme definici pojednávající o tom, jaké informace by měl obsahovat nový typ občanského průkazu, za skutečný počátek snahy o implementaci se považuje rok 2007, kdy v platnost vstupuje nová strategie směřování informační politiky Strategie Smart Administration.

První vize počítala s tím, že nové občanské průkazy se začnou vydávat v roce 2010. Postupně se ale měnila představa o tom, jak elektronické OP mají vypadat a jaké

¹eObčanka: Elektronický průkaz totožnosti. *Smart Administration* [online]. [cit. 2013- 10-23]. Dostupný z: <<http://www.smartadministration.cz/clanek/eobcanka.aspx>>.

² PETERKA, Jiří. Nové e- občanky, co nejsou "e". *Lupa.cz* [online]. 2.1. 2012, [cit. 2013- 10-23]. Dostupné z: <<http://www.lupa.cz/clanky/nove-e-obcanky-co-nejsou-e/>>.

informace mají obsahovat. Nakonec v roce 2010 schválila poslanecká sněmovna novelu o odkladu vydávání nových občanských průkazů na leden 2012 z důvodu nedostatku financí a také z důvodu, nezaměnitelný a auditovatelně propojený osobní doklad, který má vazbu na nefungčnost 4 základních státních registrů, na kterých měl být informační systém zajišťující efektivní chod eObčanek navázán. Mnozí politikové se domnívali, že není možné zajistit správné fungování e-OP pouze s 1/3 finančních prostředků z celkové potřebné částky, a proto chtěli odklad až do roku 2014.³ Jejich návrh byl ale zamítnut, tudíž od 1.1. 2012 vstoupila v platnost vyhláška upravující znění zákona o občanských průkazech a cestovních dokladech⁴. Samotné průkazy se začaly na úřadech vydávat od 2. ledna 2011.

Zavádění nového typu průkazu totožnosti vzbudilo v médiích veliký ohlas a o nový typ OP byl nečekaný zájem, což způsobilo, že se vyskytly první problémy spojené s nedostatkem obsluhujících úředníků a kolabování systému zajišťující vydávání průkazů.⁵

Zájemci měli na výběr ze dvou variant občanských průkazů:

- se strojově čitelnými údaji bez kontaktního elektronického čipu - povinná varianta, při plánované výměně zdarma
- se strojově čitelnými údaji s kontaktním elektronickým čipem - nepovinná varianta zpoplatněná částkou 500 Kč a obsahující elektronický podpis

³ Vnitru chybí peníze, chce odklad e-občanek. *Lidovky.cz* [online]. 9.7.2011 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/vnitru-chybi-penize-chce-odklad-e-obcanek-ff7-/zpravy-domov.aspx?c=A110709_152521_in_domov_mc>.

⁴ 400/2011 Sb., kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech. *Úplné znění* [online]. c2013 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <<http://www.uplnezneni.cz/vyhlaska/400-2011-sb-kterou-se-provadi-zakon-o-obcanskych-prukazech-a-zakon-o-cestovnich-dokladech/>>.

⁵ např. zde Vydávání nových občanek s čipem kolabuje. *Lidovky.cz* [online]. 2.1.2012 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/vydavani-novych-obcanek-s-cipem-kolabuje-ffz-/zpravy-domov.aspx?c=A120102_165545_in_domov_mev#utm_source=clanek.lidovky&utm_medium=text&utm_campaign=a-souvisejici.clanky.clicks>.

Vzor občanského průkazu se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem

V případě, že občan učinil prohlášení o vstupu do partnerství, nebo jeho partnerství zaniklo smrtí jednoho z partnerů, prohlášením jednoho z partnerů za mrtvého, nebo zrušením rozhodnutím soudu, je vzor zadní strany občanského průkazu se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem následující:

Vzor nového typu průkazu totožnosti⁶

Dále se oproti původním OP se změnila velikost průkazu shodná s velikostí např. platební karty a nově e-občanský průkaz ve viditelné podobě obsahuje pouze základní údaje potřebné k určení totožnosti občana (jméno, příjmení, místo a datum narození a státní občanství). Nový OP již neobsahuje informace o trvalém pobytu, rodném příjmení a rodinném stavu občana, zbavení či omezení jeho způsobilosti, zákazu pobytu, údaje o manželovi, manželce, partnerovi, partnerce či dětech. Od ledna 2020 by průkaz by neměl obsahovat ani rodné číslo.⁷ Zapisováním menšího počtu povinných údajů se má docílit snížení časté potřeby výměny průkazů z důvodů změny (např. změny příjmení)

⁶ 400/2011 Sb., kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech. *Úplné znění* [online]. c2013 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <<http://www.uplnezneni.cz/vyhlaska/400-2011-sb-kterou-se-provadi-zakon-o-obcanskych-prukazech-a-zakon-o-cestovnich-dokladech/>>.

⁷ EObčanka: elektronický průkaz totožnosti. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. c2010 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21730551&doctype=ART>>.

a také zbytečného zatěžování občanů i státního rozpočtu.⁸ Absence některých údajů ale může znamenat poměrně velké problémy například při žádání informací o zdravotním stavu manžela/manželky či žádost o úvěr v bance. „*Například pokud klient nemá v občanském průkazu uveden rodinný stav, může po něm banka v některých případech, mezi něž patří třeba žádosti o úvěr, vyžadovat doložení rodinného stavu*“⁹

V práci se dále budeme dále podrobněji zabývat variantou OP s kontaktním elektronickým čipem, jelikož právě její zavádění vyvolalo řadu otázek a problémů.

Perspektivy pohledu na elektronický občanský průkaz

Elektronické občanské průkazy mají zrychlit a zjednodušit komunikaci občanů s veřejnou správou. Občané by měli tyto průkazy využívat pro elektronickou identifikaci při elektronické komunikaci se základními registry a dalšími informačními systémy veřejné správy. „*Elektronický občanský průkaz znamená jak velké zjednodušení pro občana, tak vyšší míru bezpečnosti proti zneužití osobních údajů.*“¹⁰ Název elektronický občanský průkaz je přitom nesprávný - ve skutečnosti je tento průkaz jen strojově čitelný, a to na optickém principu.¹¹

Základní myšlenka podle Ministerstva vnitra ČR je, že by elektronické občanské průkazy měly sloužit:

- k jednoznačnému určení totožnosti občana
- cestovní doklad v rámci zemí Evropské unie
- pro elektronickou komunikaci s orgány veřejné správy např. pro přístup do datových schránek za využití elektronického podpisu

⁸ MALÍKOVÁ, Jana. Vláda schválila novelu zákona o občanských průkazech. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. c2010 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-novelu-zakona-o-obcanskych-prukazech-570989.aspx>

⁹ VÁLKOVÁ, Hana. Do banky či nemocnice nová občanka kvůli chybějícím údajům nestačí. *IDNES.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nove-obcanske-prukazy-ztizi-uzavirani-smluv-i-policejni-identifikaci-1eh-domaci.aspx?c=A120203_112915_domaci_hv.

¹⁰ ŠOLTYS, Adam. Elektronické občanské průkazy – co a komu mohou přinést?. *CIO Business World* [online]. 2010 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <http://businessworld.cz/ostatni/elektronicke-obcanske-prukazy-co-a-komu-mohou-prinest-6661>.

¹¹ PETERKA, Jiří. Nové e-občanky, co nejsou „e“.

- pro účely zdravotního pojištění
- k důchodového zabezpečení
- pro výkon volebního práva¹²

Původní ideou bylo, že elektronický občanský průkaz v nadstandardní variantě bude fungovat jako „vše v jednom“, tedy že na něj bude možné nahrát např. řidičský průkaz, kartičku zdravotní pojišťovny, zbrojní průkaz nebo také předplatné městské hromadné dopravy. Toto však do této doby není možné. A to hned z několika důvodů. Směrnice Evropské unie vyžaduje používání řidičského průkazu jako samostatného dokladu, takže pravděpodobně bude v budoucnosti možné nahrát na občanský průkaz údaje z řidičského průkazu, ale ten bude v takovéto formě možné používat pouze v rámci České republiky. Stejná je i situace s evropským průkazem zdravotního pojištění, který opět musí existovat jako samostatný doklad. Pro nahrání dalších dokladů na elektronický občanský průkaz zatím neexistuje opora v českých zákonech a také nefunguje spolupráce mezi zainteresovanými úřady a registry.¹³

Čipy mají vést k lepší komunikaci mezi občanem a státem či samosprávou a právě na čipu by měla být v budoucnosti nahrána další data a ostatní průkazy (řidičský, zbrojní atd.). Zatím má čip ale stále jen jedinou funkci – lze na něj uložit pouze elektronický podpis s kvalifikovaným certifikátem. Koupě samostatného elektronického podpisu ale vyjde stále levněji.¹⁴

Podle experta v oblasti čipových karet je „*hlavním problémem čipu na občanském průkazu, že neobsahuje údaje dokladu, to znamená, že doklad se dá kontrolovat jen vizuálně, ale nelze s údaji ztotožnit jeho fyzického držitele*“¹⁵. Jiří Peterka, publicista

¹² MALÍKOVÁ, Jana. Vláda schválila novelu zákona o občanských průkazech. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. c2010 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-novelu-zakona-o-obcanskych-prukazech-570989.aspx>>.

¹³ KUČERA, Petr. Dostanete nový občanský průkaz: k němu i čip za 500 Kč. *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <<http://aktualne.centrum.cz/finance/bydleni/clanek.phtml?id=720316>>.

¹⁴ VÁLKOVÁ, Hana. Kdo si jde pro občanku, musí zadat PIN: Jenže zatím je mu na nic. *IDNES.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/piny-novych-obcanek-jsou-zatim-na-nic-dsx-domaci.aspx?c=A130403_144625_domaci_hv>.

¹⁵ VÁLKOVÁ, Hana. Čipy v občankách mají jen jedinou funkci: a platí se za ně pětinasobek. *IDNES.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/cipy-v-obcankach-maji-jen-jedinou-funkci-a-plati-se-za-ne-petinasobek-1pa/d>

a odborník na IT, pro Českou televizi vyjádřil názor, že kvůli bezpečnosti není dobré mít nahraný elektronický podpis na občanském průkazu, který nosíme stále při sobě¹⁶. Tomáš Smrček, vedoucí Odboru správních agend na Praze 4, zase prohlásil, že možný problém eObčanek může být v zapamatování se PIN příp. BOK kódu držiteli e-OP.¹⁷

Ivo Rosol, ředitel vývoje eObčanek, říká, že vydávání nového typu občanských průkazů je nutný nejen pro rozvoj eGovernmentu, ale i eCommerce. Důvody, proč v českém prostředí zatím projekt neuspěl spatřuje ve faktu, že současná legislativa neumožňuje jiné využití eObčanky než pro zaručený elektronický podpis, tudíž ji používá jen málo občanů a není finančně výhodné vytvářet infrastrukturu a aplikace pro její využití. Navrhuje “*se vrátit na začátek a postupovat otevřeně a s jasnou koncepcí*”¹⁸ tj. vytvořit odpovídající právní předpisy, zdokonalit systém eGovernmentu po stránce technické i koncepční a zvýšit informovanost společnosti o možnostech nových průkazů. Domnívá se, že při plošném zavádění Elektronických občanských průkazů může v budoucnu Evropská unie sehrát velkou roli.¹⁹

Jak již bylo řečeno velkou roli hraje informovanost občanů, jak ze strany médií, tak příslušných veřejných orgánů. Internetový server MF DNES idnes.cz o e-občankách informoval v r. 2008 veřejnost zcela věcně. V článku “*Elektronické občanky se blíží: průkazy v jediném čipu*”²⁰ autor vysvětluje, k čemu by takové občanky měly sloužit, jak budou fungovat apod. Nicméně v médiích je tento projekt spojován s převážně negativními konotacemi. Nejčastějším terčem kritiky je fakt, že nedošlo k dodržení termínu plánovaného zahájení vydávání

¹⁶ Nové občanské průkazy budou mít čip. Interview. In *Česká televize* [online]. 1. 10. 2011, 1:23, [cit. 2013-10-23]. Dostupný z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/138140-nove-obcanske-prukazy-budou-mit-cip/>>

¹⁷ Občanky mají ode dneška i elektronický rozměr. Interview. In *Studio ČT 24* [online]. 2. 1. 2012, 3:45, [cit. 2013-10-23]. Dostupný z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/158858-obcanky-maji-ode-dneska-i-elektronicky-rozmer/>>

¹⁸ ŽÁK, Čestmír. Ivo Rosol s OKsystému: elektronické občanky jsou nedovařené. *Businessworld* [online]. 13.12. 2012, [cit 2013-10-23]. Dostupný z: <<http://businessworld.cz/nazory/nedovarene-elektronicke-obcanky-10081>>.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Elektronické občanky se blíží: průkazy v jediném čipu. *IDnes.cz* [online]. 24.6.2008 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://finance.idnes.cz/elektronicke-obcanky-se-blizi-prukazy-v-jedinem-cipu-pcb-viteze.aspx?c=A080623_150551_viteze_jji>.

eObčanek.²¹ O zpoždění informuje čtenáře server Lidových novin a uvádí, že k prvnímu odložení vydávání e-občanek došlo z důvodu zpoždění, s nímž mají začít fungovat čtyři základní informační registry veřejné správy. Ovšem posléze došlo k dalšímu posunu kvůli chybějícím financím v řádu stovek milionů korun.²² Později se v jiném článku lidových novin píše o vyloženém kolapsu vydávání e-občanek.²³ Zpravodajský server Hospodářských novin ihned.cz mimojiné upozorňuje na nebezpečnou iluzi, “že *neustálé zdokonalování systémů identifikace a ochrany nás před něčím opravdu ochrání*”²⁴, na to, že technologie, mající informace chránit, pravděpodobně budou brzy překonány, že informace mohou být zneužity ke zločinu, případně že může být přímo vymyšlena s úmyslem ovládat občany, vydělat na správě systému apod. Tři články kauze věnuje i online deník Aktualne.cz. V roce 2010 informuje čtenáře, že se stát chystá vydávat takové občanské průkazy, které budou představovat všechny doklady v jednom a upozorňuje, že tomu tak nakonec nebude.²⁵ V roce 2011 vydává vcelku věcný článek o tom, jak budou tyto průkazy fungovat (ovšem opět autor zdůrazňuje, že k integraci všech dokladů do jednoho nedojde).²⁶ V roce 2012 pak informuje o nezdaru.²⁷ Nejkomplexnější informace o projektu nalezneme v článku “Nové

²¹ Elektronické průkazy se opozdí. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku* [online]. Praha: Economia, a.s, 11.2.2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <<http://hn.ihned.cz/c1-40477750-elektronicke-prukazy-se-opozdi>>.

²¹ Elektronické občanky budou nejdříve v roce 2012. Až budou fungovat registry. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku* [online]. Praha: Economia, a.s, 2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <<http://zpravy.ihned.cz/c1-41433420-elektronicke-obcanky-budou-nejdrive-v-roce-2012-az-budou-fungovat-registry>>

²² Vnitru chybí peníze, chce odklad e-občanek. *Lidovky.cz* [online]. 9.7.2011.

²³ Vydávání nových občanek s čipem kolabuje. *Lidovky.cz* [online]. 2.1.2012 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/vydavani-novych-obcanek-s-cipem-kolabuje-ffz-/zpravy-domov.aspx?c=A120102_165545_in_domov_mev#utm_source=clanek.lidovky&utm_medium=text&utm_campaign=a-souvisejici.clanky.clicks

²⁴ HENEK, Ladislav. Zrádnost elektronických občanek. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku* [online]. Praha: Economia, a.s, 3.11.2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-47689320-zradnost-elektronicky-obcanek>

²⁵ KUČERA, Petr. E-občanka měla nahradit i řidičák. Na to ale zapomeňte. *Aktuálně.cz* [online]. 5.10.2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=678235>

²⁶ KUČERA, Petr. Dostanete nový občanský průkaz. K němu i čip za 500 Kč. *Aktuálně.cz* [online]. 7.11.2011 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/finance/bydleni/clanek.phtml?id=720316>

²⁷ ŠMÍDOVÁ, Kateřina. Elektronické občanky jsou prvně k máni, systém kolabuje. *Aktuálně.cz* [online]. 2.1.2012 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <<http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=727222>>.

e-občanky, co nejsou -e” na serveru Lupa.cz, který celý projekt shrnuje i se všemi jeho slabiny.²⁸

Na webových stránkách zainteresovaných stran jsou informace o eObčankách velmi stručné a nedostatečně vysvětlující. Není k nalezení žádné oficiální vyjádření, které by shrnovalo důvody, proč je výhodné si variantu OP s elektronickým čipem pořídit. Ministerstvo vnitra nevydalo žádnou zprávu, kde by osvětlovalo průběh tohoto projektu Strategie Smart Administration. Ze zkušenost (ač osobní) víme, že ani samotní úředníci nedokáží při vydávání průkazu osvětlit, k čemu slouží onen PIN, který se žadatel musí zapamatovat.

O tom, že podobný projekt může být úspěšný svědčí příklady dobré praxe z jiných evropských zemích. V době zavádění eObčanek u nás (leden 2012) má v Estonsku tento průkaz již 1,1 milionu lidí²⁹ a téměř celé veřejná správa je převedena do online systému. Jejich verze Elektronického OP obsahuje čip s osobním kódem sloužící jako elektronický podpis nebo záloha dat. *“Díky této kartě mohou Estonci zakládat firmy, hlasovat ve volbách, odevzdávat daňová přiznání.”*³⁰ Osobní karta nahrazuje i řidičský průkaz a dokonce může posloužit při vydávání elektronických lékařských receptů. Většina Estonců tuto změnu vítá a říká, že je to velká úspora času. S takovým masivním zaváděním ICT technologií do veřejné správy souvisí i precizní ochrana ukládaných dat, to se děje pomocí informačního vzdělávání občanů nebo zakládání dobrovolnických tzv. kybernetických armád.³¹ I v Belgii nebo Španělsku existuje model eObčanky s privátním klíčem pro elektronickou autentizaci. Rakousko má asi nejrozpracovanější model celé e-občanky, již od roku 2003 obsahuje certifikát s podpisem, plánuje se zavést také karta sociálního pojištění, implementace do mobilního telefonu, studentská karta Univerzit v Rakousku, různé čipové karty...

²⁸PETERKA, Jiří. Nové e- občanky, co nejsou “e”.

²⁹E-Estonia. *Estonia.eu* [online]. ? [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <<http://estonia.eu/about-estonia/economy-a-it/e-estonia.html>>.

³⁰ Život online šetří Estoncům peníze i nervy. *Český rozhlas* [online] 21. 10. 2013, [cit. 2013-10-22] Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/plus/zaostreno/_zprava/1271393>

³¹ Tamtéž

Zhrnutie

Elektronický občiansky preukaz je pojem, ktorý sa prvý raz začal skloňovať už v roku 2007, a to v súvislosti s novou stratégiou Smart Administration. Cieľom e-občanok bola v prvom rade identifikácia občana v systéme e-governmentu. Takáto bola vízia. Aká je však realita?

Dnes, s odstupom času môžeme triezvo zhodnotiť nielen klady ale aj zápory e-občanok. Ak by sme začali pozitívami, všeobecne sa dá povedať, že eObčanky sú veľkú úsporou času, a to nielen na strane používateľa, ale aj na strane poskytovateľov služieb. Druhým prínosom je fakt, že občan má všetky potrebné informácie dostupné na jednom mieste. A tretím, nemenej dôležitým prvkom je to, že e-občianky neslúžia len účelom eGovernmentu, ale aj účelom eKomercie.(napr. v prípade nákupu v e-shope ako spoľahlivý identifikátor občana).

V Českej republike ale zatiaľ prevládajú negatíva. Najslabším článkom celého projektu je určite nízka informovanosť na strane občanov. Neraz sa stáva, že používateľ ani len netuší k čomu taký e-občiansky preukaz slúži, z čoho vyplýva i ďalšie negatívum, a to fakt, že k e-občiankam nemá automaticky žiadnu dôveru. Druhým negatívom, ktoré stojí aspoň za zmienku je nedostatočná prepojenosť registrov verejnej správy. V poradí tretím záporom je to, že problematika e-občanok nie je dostatočne legislatívne ukotvená. A napokon nemôžeme zabudnúť ani na čipy, v ktorých nie sú zakódované informácie viditeľné na samotnom občianskom preukaze

Na záver by bolo vhodné dodať, že e-občianky nespĺnili pôvodné, takmer megalománske očakávania. Na druhú stranu ciele vládna Stratégia Smart Administration majú byť naplnené až v roku 2015.

Použité zdroje

400/2011 Sb., kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech. *Úplné znění* [online]. c2013 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://www.uplnezneni.cz/vyhlaska/400-2011-sb-kterou-se-provadi-zakon-o-obcanskych-prukazech-a-zakon-o-cestovnich-dokladech/>

BERÁNEK, Jaromír. Co přinese elektronický občanský průkaz. *Český rozhlas* [online]. 31. 3. 2010.[cit. 2013-23-10] Dostupný z: <http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/zprava/714313>.

Elektronické občanské průkazy umožní přístup k online službám v celé EU. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. c2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/elektronicke-obcanske-prukazy-umozni-pristup-k-online-sluzbam-v-cele-eu.aspx>

Elektronická identifikace občana v systémech eGovernment. In: *EStat* [online]. 2010, [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: http://www.estat.cz/data/publikace/karel_neuwirt_1.pdf

Elektronické průkazy se opozdí. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku* [online]. Praha: Economia, a.s, 11.2.2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-40477750-elektronicke-prukazy-se-opozdi>

Elektronické občanky se blíží: průkazy v jediném čipu. *IDnes.cz* [online]. 24.6.2008 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/elektronicke-obcanky-se-blizi-prukazy-v-jedinem-cipu-pcb-viteze.aspx?c=A080623_150551_viteze_jji

Elektronické občanky budou nejdříve v roce 2012. Až budou fungovat registry. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku* [online]. Praha: Economia, a.s, 2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-41433420-elektronicke-obcanky-budou-nejdrive-v-roce-2012-az-budou-fungovat-registry>

EGON News. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. c2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/egon-news.aspx>

eObčanka: Elektronický průkaz totožnosti. *Smart Administration* [online]. [cit. 2013- 10-23]. Dostupný z: <<http://www.smartadministration.cz/clanek/eobcanka.aspx>>.

EObčanka. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. c2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://www.smartadministration.cz/clanek/eobcanka.aspx>

E-Estonia. *Estonia.eu* [online]. ? [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://estonia.eu/about-estonia/economy-a-it/e-estonia.html>

HENEK, Ladislav. Zrádnost elektronických občanek. *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku* [online]. Praha: Economia, a.s, 3.11.2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://hn.ihned.cz/c1-47689320-zradnost-elektronicky-obcanek>

KUČERA, Petr. Dostanete nový občanský průkaz: k němu i čip za 500 Kč. *Aktuálně.cz* [online]. 7.11.2011 [cit.2013-10-20]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/finance/bydleni/clanek.phtml?id=720316>

KUČERA, Petr. E-občanka měla nahradit i řidičák. Na to ale zapomeňte. *Aktuálně.cz* [online]. 5.10.2010 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=678235>

MALÍKOVÁ, Jana. Vláda schválila novelu zákona o občanských průkazech. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. c2010 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vlada-schvalila-novelu-zakona-o-obcanskych-prukazech-570989.aspx>

Nové občanské průkazy budou mít čip!. Interview. In *Česká televize* [online]. 1. 10. 2011, 1:23, [cit. 2013-10-23]. Dostupný z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/138140-nove-obcanske-prukazy-budou-mit-cip/>

Občanky mají ode dneška i elektronický rozměr. Interview. In *Studio ČT 24* [online]. 2. 1. 2012, 3:45, [cit.2013-10-23]. Dostupný z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/158858-obcanky-maji-ode-dneska-i-elektronicky-rozmer/>

PETERKA, Jiří. Nové e-občanky, co nejsou „e“. *Lupa.cz: server o českém Internetu* [online]. 2012 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/nove-e-obcanky-co-nejsou-e/>
Předpis č. 328/1999 Sb. Zákon o občanských průkazech. *Zákony pro lidi* [online]. 2010-2013 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-328/>

ŠMÍDOVÁ, Kateřina. Elektronické občanky jsou prvně k mání, systém kolabuje. *Aktuálně.cz* [online]. 2.1.2012 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=727222>

ŠOLTYS, Adam. Elektronické občanské průkazy – co a komu mohou přinést?. *CIO Business World* [online]. 2010 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: <http://businessworld.cz/ostatni/elektronicke-obcanske-prukazy-co-a-komu-mohou-prinest-6661>

VÁLKOVÁ, Hana. Do banky či nemocnice nová občanka kvůli chybějícím údajům nestačí. *IDNES.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nove-obcanske-prukazy-ztizi-uzavirani-smluv-i-policejni-identifikaci-1eh-/domaci.aspx?c=A120203_112915_domaci_hv

VÁLKOVÁ, Hana. Kdo si jde pro občanku, musí zadat PIN: Jenže zatím je mu na nic. *IDNES.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/piny-novych-obcanek-jsou-zatim-na-nic-dsx-/domaci.aspx?c=A130403_144625_domaci_hv

VÁLKOVÁ, Hana. Čipy v občankách mají jen jedinou funkci: a platí se za ně pětinasobek. *IDNES.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-10-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/cipy-v-obcankach-maji-jen-jedinou-funkci-a-plati-se-za-ne-petinasobek-1pa-/domaci.aspx?c=A120119_170019_domaci_hv

Vnitru chybí peníze, chce odklad e-občanek. *Lidovky.cz* [online]. 9.7.2011 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/vnitru-chybi-penize-chce-odklad-e-obcanek-ff7-/zpravy-domov.aspx?c=A110709_152521_ln_domov_mc

Vydávání nových občanek s čipem kolabuje. *Lidovky.cz* [online]. 2.1.2012 [cit. 2013-10-23]. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/vydavani-novych-obcanek-s-cipem-kolabuje-ffz-/zpravy->

domov.aspx?c=A120102_165545_In_domov_mev#utm_source=clanek.lidovky&utm_medium=t_ext&utm_campaign=a-souvisejici.clanky.clicks

ŽÁK, Čestmír. Ivo Rosol s OKsystému: elektronické občanky jsou nedovařené. *Businessworld* [online]. 13.12. 2012, [cit 2013-10-23]. Dostupný z: <http://businessworld.cz/nazory/nedovarene-elektronicke-obcanky-10081>

Život online šetří Estouncům peníze i nervy. *Český rozhlas* [online] 21. 10. 2013, [cit. 2013-10-22] Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/plus/zaostreno/zprava/1271393>